

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 36CbZm/151/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113208243
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Hana Hubináková
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2014:3113208243.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trenčín v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu pred samosudkyňou JUDr. Hanou Hubinákovou v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o. so sídlom Nagano Office Center, K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha 3, IČO 264 29 705 Česká republika, zastúpená advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o. so sídlom Gr?sslingova 4, 81109 Bratislava, IČO 36 864 421, proti žalovanej F. G., trvale bytom Za kostolom XXX/X, O. Q., prechodne bytom V. XXX/XX, L. Z. V., zastúpená J.T., bytom X. XXXX/XX, K. K., o zaplatenie zmenkovej sumy 904,13 eur s prísl. a zmenkovej odmeny 3,01 eur, takto

rozhodol:

Žaloba o zaplatenie zmenkovej sumy 904,13 eur s príslušenstvom a zmenkovej odmeny 3,01 eur sa **z a m i e t a**.

Žalovanej sa náhrada trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Dňa 28.03.2013 bol tunajšiemu súdu doručený Návrh žalobcu na uplatnenie pohľadávky na príslušnom tlačive podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nar. č. 861/2007). Žalobca sa uvedeným návrhom domáha voči žalovanej zaplatenia zmenkovej sumy 904,13 eur s 0,25% úrokom denne zo sumy 904,13 eur od 3.5.2010 do zaplatenia a 6% úrokom ročne zo sumy 904,13 eur od 3.8.2010 do zaplatenia, zmenkovej odmeny vo výške 3,01 eur a náhrady trov konania. Uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú žalovaná vystavila dňa 10.11.2009 na zmenkovú sumu 904,13 eur, pričom sa zaviazala aj k úhrade zmenkového úroku 0,25% denne od 3.5.2010. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Žalovaná doposiaľ zaplatila na zmenkovú sumu 0 Eur a na úroky 0 eur. Preto žiada podaným návrhom zaviazat' žalovanú na zaplatenie celej zmenkovej sumy 904,13 eur, príslušenstva uvedeného vyššie, zmenkovej odmeny 3,01 eur a náhradu trov konania.

Súdny poplatok vo výške 54 eur žalobca uhradil na výzvu súdu dňa 2.5.2013.

V rozsudku Európskeho súdneho dvora (ďalej len ESD) sp.zn. C-419/2011 zo 14.3.2013 (Česká sporiteľňa a.s. proti Geraldovi Feichterovi) samotný ESD v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporcu (ručiteľa zo zmenky) ako spotrebiteľa. Ak teda ESD skúmal z úradnej moci, či ručiteľ zo zmenky môže byť spotrebiteľom, o to viac je odôvodnený záver o skúmaní postavenia spotrebiteľa pokiaľ ide o samotného dlžníka. Takisto podľa rozhodnutia ESD z 16.11.2010 práve vo veci Pohotovosť, s.r.o. C-76/10 bolo rozhodnuté, že vnútroštátny súd má v každom štádiu konania vrátane výkonu rozhodnutia povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalé povahy sankcií obsiahnutých v zmluve o úvere, ak má súd k tomuto účelu k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave. Takisto v písomných pripomienkach Európskej komisie (ďalej len EK) predsedovi a členom Súdneho dvora EÚ zo dňa 12.2.2014 vo veci C-558/2013, ktorej predmetom bol

návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ, podaný rozhodnutím Krajského súdu v Prešove, EK v bode 17. poukazuje na to, že Smernica 87/102/EHS síce nezakazuje používanie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia jej článku 9 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách. Podľa názoru EK je potrebné pojem "vhodnej ochrany spotrebiteľa" v zmysle čl. 9 smernice 87/102/EHS vykladať so zreteľom na čl. 14 uvedenej smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnou ochranou spotrebiteľa v zmysle čl. 9 smernice je preto potrebné chápať celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa, ako vyplýva z predpisov práva Únie a judikatúry Súdneho dvora, a zahŕňa preto aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offa skúmať nekalosť zmluvných podmienok. V bode 19. EK uvádza, že rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky, ktorý nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní zmenky prihliadol na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky a takisto nemožnosť spotrebiteľa robiť voči majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi, t.j. veriteľovi, ktorý poskytol pôvodný spotrebiteľský úver (bod 18.), by bolo neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora. Súdny dvor totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení smernice 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá (Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-618/10 Banco Espanol de Crédito, bod 55), čo potvrdzuje aj článok 14 smernice 87/102/EHS. Podľa názoru EK je zrejmé, že ak pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o drastické zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je totiž nemožné alebo minimálne neprímerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, keďže v konaní o vymáhanie pohľadávky nie je možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok (bod 20. Pripomienok). Záverom EK navrhla ESD poskytnúť na predloženú prejudiciálnu otázku odpoveď v znení: „Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a články 4,9, a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, sa majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje právna úprava členského štátu, akou je úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offa preskúmať zmluvu a kauzu právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky a tiež prípadné porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla.“

Keďže v danej veci by rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky bolo neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora (ako uvádza EK vyššie), súd za účelom, aby nedošlo k drastickému zníženiu právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi ani k porušeniu zásady efektivity, vyzval žalobcu na doloženie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, splátkového kalendára a prehľadu platieb realizovaných dlžníkom, keďže z úradnej činnosti súdu je známe, že pôvodný remitent - spoločnosť POHOTOVOST s.r.o., v prospech ktorého bola žalovaným zmenka vystavená a ktorý predmetnú zmenku od žalovaného prijal, vykonáva svoju činnosť prevažne poskytovaním spotrebiteľských úverov a tento je taktiež vedený v registri veriteľov a podregistri iných veriteľov (ktorý vedie Národná banka Slovenska) ako iná spoločnosť poskytujúca spotrebiteľské/iné úvery. Z dôvodu, že žalobca súdu nepredložil žiadnu zo žiadaných listín, súd si ex offa vyhotovil kópiu zmluvy o úvere č. 302900132 z exekučného spisu sp.zn. 62Er/151/2013. Dňa 26.7.2013 bola súdu doručená odpoveď žalovanej na žalobcom uplatnenú pohľadávku, v ktorej uvádza, že pohľadávku neakceptuje z dôvodu, že táto je uplatňovaná zo spotrebiteľskej zmluvy obsahujúcej neprijateľné podmienky a úžerný úrok. Žiadala nariadiť ústne pojednávanie i o náhradu trov konania a to hotové výdavky, ak jej vzniknú a neuplatnila žiadnu protipohľadávku. Zároveň doručila súdu Rozsudok OS Humenné č.k. 12C/88/2013-20 z 27.6.2013.

Po vykonaní dokazovaní oboznámením sa s návrhom, výpisom žalobcu z obchodného registra, plnomocenstvom, vlastnou zmenkou vystavenou žalovanou dňa 10.11.2009, písomným vyjadrením žalobcu zo dňa 4.6.2013, písomnou odpoveďou žalovanej zo dňa 26.7.2013, zmluvou o úvere č. 302900139 a všeobecných podmienok poskytnutia úveru, rozhodol súd vo veci Rozsudkom č.k. 36CbZm/151/2013-44 zo dňa 22.8.2013 tak, že žalobu zamietol poukazom na to, že právo na vyplnenie blankozmenky nevzniklo v dôsledku absolútnej neplatnosti úverovej zmluvy, poukazom na neplatnosť dohody o vyplnení blankozmenky, nemožnosť pôvodného veriteľa takúto zmenku vôbec prijať podľa § 4 ods. 6 z.č. 258/2001 Z.z., poukázal na rozpor zmenkového úroku 91,25% ročne so zákonom a rozhodol o náhrade trov konania.

Proti uvedenému rozsudku podal žalobca odvolanie, v ktorom namietal vykonanie iných než účastníkmi navrhnutých dôkazov súdom, prekvapivosť rozhodnutia, porušenie poučovacej povinnosti, nerešpektovanie abstraktného charakteru zmenky súdom, porušenie zásady kontradiktórnosti a poukázal na Rozsudok NS ČR zo dňa 22.8.2002 sp.zn. 25Cdo/1839/2002 a Rozsudok NS SR z 22.10.2008 sp.zn. 5Obo/3/2008.

O odvolaní žalobcu rozhodol odvolací súd Uznesením č.k. 8CoZm/11/2013-66 zo dňa 26.3.2014 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie a to z dôvodu chybného procesného postupu súdu prvého stupňa.

Pri viazanosti súdu prvého stupňa právnym názorom odvolacieho súdu v danej veci (§ 226 O.s.p.) súd prípisom zo dňa 5.8.2014 oznámil obom účastníkom konania, ako sa súdu predbežne javí právne posúdenie veci, oboznámil účastníkov s tým, že si ex offio vyhotovil kópiu zmluvy o úvere č. 302900139 z 10.11.2009 spolu so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, ktoré boli následne založené do predmetného súdneho spisu, tieto im doručil a poskytol im lehotu na vyjadrenie sa k predbežnému právnemu posúdeniu a k pripojeným listinám. Zároveň ich osobitne poučil podľa § 120 ods. 4 O.s.p. a ako prílohu doručil i poučenie.

Dňa 26.8.2014 bola súdu doručená Odpoveď žalobcu, v ktorej uvádza, že uvedený postup súdu je mimo režimu Nariadenia č. 861/2007, účastníci dokazovanie úverovou zmluvou nenavrhli poukazujúc na § 120 O.s.p. podľa ktorého súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Takisto poukazoval na to, že predmetom konania je výlučne zmenka, ktorá je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a teda nie je možné ju spájať či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Zároveň poukázal na Rozsudok NS ČR zo dňa 22.8.2002 sp.zn. 25 Cdo 1839/2000, v ktorom je konštatovaná samostatnosť a oddelenosť zmenkového záväzku od prípadného záväzku, ktorý bol pôvodom jeho vzniku, jeho neakcesorickosť ako aj nezávislosť zabezpečovacej zmenky na existencii zabezpečenej pohľadávky ako aj na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013 vydané v skutkovo a právne zhodnej veci navrhovateľa, v ktorom boli potvrdené závery žalobcu.

Zástupca žalovanej doručil súdu dňa 4.9.2014 vyjadrenie, v ktorom vyjadril súhlas s Rozsudkom Okresného súdu Trenčín č.k. 36CbZm/151/2013-44 a popiera tvrdenie, že žalovaná súhlasila so zmenkou a jej sumou. Takisto poukazuje na zásah do práv spotrebiteľa vysokými úrokmi, neprijateľnými podmienkami a rozpor s dobrými mravmi.

V zmysle čl. 3 Nar. č. 861/2007 sa jedná o cezhraničný spor, keďže žalobca má sídlo v Českej republike, teda v inom členskom štáte ako v členskom štáte súdu konajúceho vo veci.

Právomoc slovenských súdov na prejednanie a rozhodnutie daného sporu je daná podľa čl. 16 bod 2 Nariadenia č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (tzv. Brusel I.), podľa ktorého druhý účastník zmluvy môže žalovať spotrebiteľa len na súdoch členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko..

Vecne príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie danej veci je v zmysle čl. 25 bod 1 písm. a) Nar. Č. 861/2007 okresný súd, nakoľko táto skutočnosť bola oznámená Komisii.

Keďže podľa čl. 19 Nar. č. 861/2007 sa predmetné konanie riadi slovenským procesným právom, žalobca podal svoj návrh na miestne príslušnom súde podľa § 84 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len OSP).

Keďže ide o cezhraničný spor, bolo potrebné predtým, ako súd pristúpil k aplikácii práva na daný spor, určiť rozhodné právo, ktorým sa daný spor má riešiť. Vzhľadom k tomu, že na záväzky vyplývajúce zo zmienek nie je možné použiť Nariadenie Rím. I. (čl. 1 bod 2 písm. d/ Nariadenia Rím I.), súd určil rozhodné právo podľa čl. 10 ods. 1 (keďže nebolo preukázané ani tvrdené, že by si žalobca so žalovanou zvolili rozhodujúce právo) zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len ZMPSP) tak, že danú vec je potrebné riešiť právnym poriadkom Slovenskej republiky, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu (predchodca žalobcu a žalovaná pri uzatváraní zmluvy o úvere- uzatvorenej podľa slovenského Obchodného zákonníka a jeho zabezpečení zmenkou postupovali od začiatku podľa slovenského právneho poriadku a teda ani nepredpokladali iný ako slovenský právny poriadok).

Keďže súd uznesením č.k. 36CbZm/151/2013-40 zo dňa 8.8.2013 odmietol žiadosť žalovanej o nariadenie ústneho pojednávania, rozhodol na základe predložených listinných dôkazov obsiahnutých v súdnom spise. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s návrhom, výpisom žalobcu z obchodného registra, plnomocenstvom, vlastnou zmenkou vystavenou žalovanou dňa 10.11.2009, písomným vyjadrením žalobcu zo dňa 4.6.2013, písomnou odpoveďou žalovanej zo dňa 26.7.2013, zmluvou o úvere č. 302900139 a všeobecných podmienok poskytnutia úveru a zistil tento skutkový stav:

Dňa 10.11.2009 žalovaná uzatvorila so spoločnosťou POHOTOVOST' s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava (ďalej len POHOTOVOST' s.r.o.) formulárovú predtlačенú Zmluvu o úvere č. 302900139, podľa ktorej jej bol poskytnutý úver vo výške 400 Eur (ktoré v deň podpisu zmluvy aj prevzala), ktorý sa zaviazala žalovaná vrátiť zvýšený o poplatok 288 eur (podľa bodu 12 VPPU predstavuje tretina poplatku dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou), teda spolu sa zaviazala vrátiť 688 eur (172%) v 8 mesačných splátkach po 86 eur počnúc dňom 19.12.2009. V bode 14. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru (ďalej len VPPU) je obsiahnutá dohoda o vyplnení zmenky, ktorú žalovaná ako vystaviteľ zmenky vystavila v prospech veriteľa POHOTOVOST' s.r.o. (remitent) na zabezpečenie peňažného záväzku vyplývajúceho z uvedenej úverovej zmluvy, v ktorej nebola vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite podľa bodu 4 VPPU a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh v zmysle bodu 4 VPPU.

Zo zmenky vystavenej žalovanou Máriou Čajkovičovou (označenej rodným číslom) v Trenčíne dňa 10.11.2009 na rad spoločnosti POHOTOVOST', s.r.o. bez protestu, súd zistil, že na zmenke je vyznačená zmenková suma 904,13 eur (zhodne so slovným vyjadrením zmenkovej sumy), zmenkový úrok 0,25% denne od 3.5.2010, splatné POHOTOVOST', s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, splatná pri predložení (vistazmenka) s doložkou na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia. Na zmenke sa nachádza číslo zmluvy 302900132. Zároveň súd zistil, že práva vyplývajúce z predmetnej zmenky boli spoločnosťou POHOTOVOST', s.r.o. prevedené rubopisom na žalobcu.

Právnu vec súd posúdil podľa príslušných ustanovení slovenského hmotného práva, Občianskeho zákonníka, zákona č. 191/1950 Zb. zmenkový a šekový zákon (ďalej len ZZŠ), zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (ďalej len z.č. 258/2001 Z.z.), Obchodného zákonníka.

Podľa čl. 2 písm. a) smernice 93/13/EHS na účely tejto smernice "nekalé podmienky" znamenajú zmluvné podmienky definované v článku 3.

Podľa čl. 3 ods. 1 a 2 smernice 93/13/EHS zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevyklučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.

Podľa čl. 5 smernice 93/13/EHS V prípade zmlúv, v ktorých sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované zrozumiteľne. Keď existuje pochybnosť o zmysle podmienky, prednosť má výklad priaznivejší pre spotrebiteľa. Toto pravidlo výkladu neplatí v súvislosti s postupmi stanovenými v článku 7 ods. 2

Podľa čl. 6 ods. 1 smernice 93/13/EHS členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa čl. 9 a 14 bod. 1 Smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, kde sú práva veriteľa na základe úverovej zmluvy prevedené na tretiu osobu, spotrebiteľ má byť oprávnený uviesť proti tejto osobe čokoľvek na svoju obhajobu, čo mal k dispozícii proti pôvodnému veriteľovi, vrátane vyrovnania účtov, kde horeuvedené je vo vzťahujúcom sa členskom štáte povolené. Členské štáty zabezpečia, že úverové zmluvy neznižujú, na škodu spotrebiteľa, ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré vyplývajú alebo sú v zhode s touto smernicou.

Podľa bodu 31 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES zmluva o úvere by mala zrozumiteľným a stručným spôsobom poskytovať všetky potrebné informácie, aby sa mohol spotrebiteľ oboznámiť so svojimi právami a povinnosťami, ktoré mu z nej vyplývajú.

Podľa čl. 8 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES obchodná praktika sa považuje za agresívnu, ak v skutkovej súvislosti, berúc do úvahy všetky jej črty a okolnosti, obťažovaním, nátlakom vrátane použitia fyzickej sily alebo neprimeraným vplyvom podstatne zhoršuje alebo je spôsobilá významne zhoršiť slobodu výberu alebo správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k produktu, a tým zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

Podľa § 52 ods.1,2,3,4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy (ďalej len OZ), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 4 písm. k/,l/ OZ, Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku; obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana.

Podľa § 25 ods. 1,2,5 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len z.č. 129/2010 Z.z.), právne vzťahy, ktoré vznikli pred 11. júnom 2010 na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, sa spravujú podľa doterajších predpisov, ak tento zákon v odseku 2 neustanovuje inak. Ustanovenia § 10 ods. 2 a 3, § 12, 14, 17 ods. 1 a 2 a § 18 sa od 11. júna 2010 použijú aj na právne vzťahy vzniknuté na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá bola uzavretá pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona na dobu neurčitú a podľa ktorej sa po nadobudnutí účinnosti tohto zákona poskytuje alebo môže poskytovať spotrebiteľský úver. Na zabezpečenie nárokov veriteľa zo spotrebiteľského úveru zmenkou alebo šekom sa do 31. decembra 2010 vzťahujú ustanovenia doterajších predpisov.

Podľa čl. XII. Z.č. 129/2010 Z.z., čl. I ustanovenie § 17 ods. 3 (v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom), nadobúda účinnosť 1. januára 2011.

Podľa § 2 písm. a/, b/ z.č. 258/2001 Z.z. Na účely tohto zákona sa rozumie

- a) spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme,
- b) zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 3 ods. 1,2 zák. č. 258/2001 Z.z. veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci. Spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Podľa § 1 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z. sa zákon nevzťahuje na zmluvy

- a) o poskytnutí úveru na účely nadobudnutia existujúcich alebo projektovaných nehnuteľností, dodatočné alebo ďalšie stavebné úpravy dokončených stavieb a ich údržbu,
- b) o nájme, ktoré nezabezpečujú prevod vlastníckeho práva na nájomcu,
- c) o poskytnutí úveru bez platby úroku alebo akéhokoľvek poplatku,
- d) na základe ktorých sa neukladá žiadny úrok, ak spotrebiteľ súhlasí so splatením úveru jednou splátkou,
- e) o poskytnutí úveru do 200 EUR a nad hodnotu 20 000 EUR; ak je na rovnaký účel uzavretých viac zmlúv o spotrebiteľskom úvere medzi tým istým veriteľom a spotrebiteľom, súhrn všetkých zmlúv o spotrebiteľskom úvere sa považuje za jediný spotrebiteľský úver,

f) na ktorých základe sa vyžaduje, že spotrebiteľ úver splatí v lehote nepresahujúcej tri mesiace alebo maximálne štyrmi splátkami v lehote nepresahujúcej 12 mesiacov,
g) o sústavnom poskytovaní služieb, za ktoré spotrebiteľ platí počas ich poskytovania v splátkach,
h) o poskytnutí úveru na účely podľa osobitného zákona pre obmedzený okruh osôb vo verejnom záujme a za úrokové sadzby nižšie ako sadzby, ktoré prevládajú na trhu, alebo bezúročne, alebo za iných podmienok, ktoré sú pre spotrebiteľa rovnaké alebo výhodnejšie ako tie, ktoré prevládajú na trhu, a za úrokové sadzby, ktoré nie sú vyššie ako sadzby prevládajúce na trhu.

Podľa § 4 ods. 6 z.č. 258/2001 Z.z., v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom.8) Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 39 OZ, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 265 Obchodného zákonníka výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

Podľa ustanovenia čl. I. § 75 ZZŠ vlastná zmenka obsahuje:

1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná;
2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
3. údaj sročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť;
6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

Podľa čl. I § 77 ods. 1 zák. č. 191/1950 Z.z. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov pokiaľ to neodporuje povahe vlastnej zmenky, platia pre ňu ustanovenia dané pre cudziu zmenku o indosamente (§§ 11 až 20), sročnosti (§§ 33 až 37), platení (§§ 38 až 42), postihu pre neplatenie (§§ 43 až 50, 52 až 54), platení pre česť (§§ 55, 59 až 63), odpisoch (§§ 67 a 68), zmenách (§ 69), premlčaní (§§ 70 a 71), dňoch pracovného pokoja, počítaní lehôt a zákazu dní odkladu (§§ 72 až 74).

Podľa čl. I § 10 zák. č. 191/1950 Z.z. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboly dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nebanlivosťou.

Podľa čl. I § 11 ods. 1 zák. č. 191/1950 Z.z. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Podľa čl. I § 14 ods. 1 zák. č. 191/1950 Z.z. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov indosamentom sa prevádzajú všetky práva zo zmenky.

Podľa čl. I § 17 zák. č. 191/1950 Z.z. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa § 34 ods. 1,2 ZZŠ, zmenka na videnie je sročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť. Vystaviteľ môže ustanoviť, že zmenku na videnie neslobodno predložiť na platenie pred určitým dňom. V tomto prípade začína sa lehota na predloženie od tohto dňa.

Podľa § 5 ods. 1,2,3 ZZŠ, vo zmenke sročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú. Úrokovú mieru treba udať vo zmenke; ak chýba tento údaj, platí úroková doložka za nenapísanú. Úrok sa počíta od dáta vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený deň iný.

Podľa § 48 ods. 1 bod 2 ZZŠ, majiteľ môže postihom žiadať šesťpercentové úroky odo dňa sročnosti.

Predmetom daného konania je nárok žalobcu vyplývajúci z vlastnej vistazmenky, pôvodne vystavenej vo forme blankozmenky na zabezpečenie nárokov žalobcu zo zmluvy o úvere č. 302900132 (číslo zmluvy sa nachádza aj na zmenke) zo dňa 10.11.2009, v ktorej sa žalovaná zaviazala zaplatiť žalobcovi čiastku 688 eur v 8 po sebe nasledujúcich mesačných splátkach po 86 eur. V prvom rade súd považoval za potrebné posúdiť, či zmluva, na základe ktorej vznikla pohľadávka zabezpečená zmenkou, je platná a teda či vôbec vzniklo právo na vyplnenie blankozmenky.

Uvedená zmluva je nepochybne spotrebiteľskou keďže napĺňa znaky spotrebiteľskej zmluvy predvídané v § 52 a nasl. OZ. Ide o predtlačенú formulárovú (typovú) zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať jej obsah, bez ohľadu na to, podľa akého právneho predpisu sa zmluva uzavrela. Zmluvnými stranami sú POHOTOVOSTĚ s.r.o. (dodávateľ), ktorý pri uzatváraní zmluvy koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti a spotrebiteľom je tu fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Podľa názoru súdu sa v danom prípade jedná o spotrebiteľský úver, na ktorý dopadá aj právna úprava zák. č. 258/2001 Z.z. (za účinnosti ktorého došlo k uzavretiu zmluvy) a to napriek tomu, že veriteľ v takejto zmluve zaznačil kolónku účelu úveru - na výkon povolenia. Z úradnej činnosti sú súdu predmetné zmluvy uvedeného veriteľa známe (a to v počte niekoľko desiatok) a keďže v každej takejto zmluve pri dlžníkovi, ktorý nie je podnikateľ, je uvedený účel na výkon povolenia alebo zamestnania, má súd dôvod pochybovať o skutočnom účele poskytnutia úveru. Keďže pri pochybnostiach o obsahu zmlúv platí pre spotrebiteľa výklad priaznivejší, potom súd musel dospieť k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon povolenia (v danom prípade) ťaží toho, kto takúto výnimku tvrdí (uznesenie Krajského súdu v Trnave z 23.2.2010, sp.zn. 10CoE/5/2010-46). Keďže účel vyznačený v zmluve (na výkon povolenia) súdu preukázaný nebol, súd vychádza z toho, že uvedený úver bol poskytnutý na súkromné účely (teda na iný účel ako na výkon povolenia, zamestnania, podnikania). Súd má pochybnosť o skutočnom účele poskytnutého úveru najmä z toho dôvodu, že v dnešnej dobe nie je výnimkou, ale skôr pravidlom osôb poskytujúcich úvery/pôžičky, presvedčať, navádzať alebo inak pôsobiť na spotrebiteľov, s cieľom dosiahnuť, aby sa ako účel úveru vyznačil účel na zamestnanie, povolanie alebo podnikanie, teda aby sa vyznačoval ako účel úveru, účel, ktorý nie je pravdivý (čo je v rozpore so smernicou č. 2005/2009 ES z 11. 5. 2005 o nekalých obchodných praktikách voči spotrebiteľovi na vnútornom trhu, pretože takéto konanie možno zaradiť pod nekalú prax a zároveň môže napĺňať atribúty agresívnej obchodnej praxe, čo znamená, že ak sa podstatne zhoršuje sloboda výberu alebo správanie priemerného spotrebiteľa, každá nekalá prax sa považuje za neprijateľnú voči spotrebiteľovi), aby tak vylúčili aplikáciu zákona o spotrebiteľských úveroch na ten-ktorý prípad. V tejto súvislosti súd poukazuje aj nedávne rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4CoE/206/2012 zo dňa 28.6.2013, v ktorom odvolací súd (kde ako oprávnený vystupovala spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o. a povinný fyzická osoba - podnikateľ, kde v zmluve o úvere bol v kolónke účel úveru vyznačený účel na podnikanie) okrem iného uvádza: Účel poskytnutých peňažných prostriedkov na povolanie nebol v konaní spoľahlivo preukázaný. V prípade pochybností o tom, či ide o spotrebiteľskú zmluvu, má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ). Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne - spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť - resp. nie je len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon zamestnania, povolenia alebo podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. V tejto súvislosti súd takisto dáva do pozornosti aj nález Ústavného súdu ČR sp.zn. I.ÚS 1930/11 z 10.1.2012, v ktorom vyslovil: „Porušenie práva na spravodlivý proces predstavuje taková interpretácia ustanovení na ochranu spotrebiteľa, a to i vo vzťahoch podřízených režimu obch. zákonníku, ktorá vede k odmítnutí jej aplikácie na vzťahy, v nichž vystupuje fyzická osoba, jež má podnikateľské oprávnění, avšak v těchto vzťahoch se jako podnikatel nechová“.

Súd je taktiež názoru, že v danom prípade sa nejedná pojmovo o zmluvu o úvere podľa § 497 OBZ, keďže zo zmluvy jednoznačne vyplýva, že finančné prostriedky boli veriteľom dlžníkovi fakticky odovzdané a prevzaté pri podpise zmluvy (teda sa jedná o zmluvu o pôžičke). Preto zámer zosnovateľa zmluvy uzavrieť túto zmluvu výslovne podľa Obchodného zákonníka a dať jej režim „absolútneho obchodu“ podľa § 261 ods. 3 OBZ je vedený úmyslom, aby sa nemohli uplatniť nijaké ustanovenia chrániace spotrebiteľa, či už v zákone o ochrane spotrebiteľa, o spotrebiteľských úveroch alebo Občianskom zákonníku. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 25.1.2011, sp.zn. 5 M Cdo 20/2009, podľa ktorého sa za neprijateľnú podmienku považuje aj dohoda o uplatnení Obchodného zákonníka (v danom prípade čl. 14 VPPU).

Bez ohľadu na to, že zmluvné strany uzatvorili predmetnú zmluvu o úvere ako absolútny obchod podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, nie je táto skutočnosť prekážkou aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.. V danom prípade je taktiež nepochybné, že sa jedná o spotrebiteľský úver podľa zák. č. 258/2001 Z.z., keďže je naplnená definícia spotrebiteľského úveru, zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako aj definícia veriteľa i spotrebiteľa (uvedené § 2 písm. a/,b/, § 3 ods. 1,2), pričom sa nejedná o prípad vymedzený v § 1 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z.. Zo samotnej úverovej zmluvy súd zistil, že na základe nej žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 400 eur, ktorý sa žalovaná zaviazala vrátiť zvýšený o sumu poplatku vo výške 288 eur (z ktorého podľa bodu 12. VPPU predstavuje úrok 1/3 poplatku, t.j. 96 eur a zvyšné 2/3 náklady za vypracovanie a uzatvorenie zmluvy so všetkou administratívou, t.j. 192 eur),teda zaviazala sa vrátiť 172% poskytnutej sumy.

Po preskúmaní celej zmluvy vrátane jej všeobecných podmienok poskytnutia úveru dospel súd k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je neobyčajne hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán a to najmä ale nielen v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (zmluvná pokuta, blankozmenka a pod.) a zároveň je celá zmluva koncipovaná výlučne len na prospech veriteľa bez toho, aby sa mohol dlžník aspoň minimálne zákonnými prostriedkami brániť. Rovnosť a vyváženosť práv a povinností zmluvných strán nie je zmluvou zabezpečená, práve naopak, zmluva obsahuje samé povinnosti dlžníka, sankcie za porušenie povinností v neprimeraných výškach - napr. zmluvná pokuta 312 Eur bez ohľadu na výšku poskytnutého úveru a pod. a samé práva a výhody veriteľa. Poplatok za spracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere a administratívne náklady s tým spojené, ktoré v danom prípade tvoria 48% z celkového objemu poskytnutého úveru (192 eur) súd považuje za neprimerane vysoký s ohľadom na to, že ide o zmluvu, ktorá pozostáva len z jedného listu, v ktorom sa do predtlačенých rámečkov dopĺňajú len údaje týkajúce sa identifikácie dlžníka, výška úveru s poplatkom a dĺžka splácania+suma splátok) a nie je zrejmé, že by s uzatvorením a spracovaním zmluvy o jednom liste boli spojené tak vysoké administratívne náklady. Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy ako aj na neprimerane vysoký poplatok za spracovanie a uzatvorenie zmluvy, sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. V rozpore s dobrými mravmi je pritom nielen obsah zmluvy ale aj samotný účel zmluvy (získať na úkor slabšej strany - spotrebiteľa neprimerane vysoký zisk) . Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. Z toho dôvodu nemohlo žalobcovi, resp. spoločnosti POHOTOVOSŤ s.r.o. ako veriteľovi z uzatvorenej úverovej zmluvy, vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa čl. 14 VPPU, z čoho logicky vyplýva, že ak aj zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe nej úspešne domáhať akýchkoľvek práv (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 6.5.2008 sp.zn. 4 Obo 161/2007).

Súd je takisto toho názoru, že právo na vyplnenie blankozmenky nemohlo vzniknúť ani z toho dôvodu, že celá dohoda o vyplnení blankozmenky (čl. 14 VPPU - jej obsah a ani konkrétne znenie nebolo so spotrebiteľom individuálne dohodnuté) je neprijateľnou podmienkou a z toho dôvodu neplatná. Dojednanie dohody o vyplnení zmenky súd považuje za neprijateľnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. k/ OZ, teda podmienku, ktorá za nesplnenie záväzku pripúšťa možnosť veriteľa domáhať sa od spotrebiteľa zaplataenia neprimerane vysokej sumy (0,25% úrok denne) ako sankciu spojenú s nesplnením záväzku. Takisto sa jedná o neprijateľnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. l/ OZ, nakoľko zabezpečovacím prostriedkom, akým je v danom prípade zmenka, preniesol povinnosť niest' dôkazné bremeno na spotrebiteľa (viď čl. I § 17 ZZŠ). Preto ani vzhľadom na uvedené nevzniklo pôvodnému remitentovi právo na vyplnenie blankozmenky a preto ani žalobca nie je oprávnený sa domáhať akéhokoľvek plnenia na základe predloženej zmenky. Súd poukazuje i na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 16CoE/164/2011-24 z 29.2.2012, v ktorom sa už zaoberal dohodou o vyplnení zmenky uvedenou vo VPPU zmlúv o úvere remitenta POHOTOVOSŤ, s.r.o. a v ktorom vyslovil, že táto dohoda je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. k/ a o/ Obč. zák., ktorá stavia spotrebiteľa (žalovaného) do výrazne nevýhodného postavenia a sleduje cieľ obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Predmetná dohoda je súčasťou VPPU, ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere, pričom poskytuje veriteľovi neprimeranú výhodu v tom, že hoci je limitovaný vo výške zmenkovej sumy, je len na ňom, aby určil, aká je výška jeho nárokov voči dlžníkovi ku dňu vyplnenia zmenky. Takýmto spôsobom môže veriteľ v podstate jednostranne určiť výšku dlhu dlžníka bez toho, aby bola táto výška preskúmateľná, keďže zmenka je abstraktný právny úkon, čo súd považoval jednoznačne za bezdôvodné zvýhodnenie veriteľa na úkor dlžníka a obchádzanie predpisov chrániacich spotrebiteľa v spotrebiteľských právnych vzťahoch.

Z úradnej činnosti súdu je takisto známe, že pôvodný remitent sa v prvom rade snažil domôcť svojho práva voči žalovanému cestou exekúcie na základe rozhodcovského rozsudku, o ktorom tunajší exekučný súd rozhodol tak, že žiadosť o udelenie poverenia na výkon exekúcie zamietol, keď zistil, že predložený rozhodcovský rozsudok je nulitný z dôvodu, že tento bol vydaný na základe neplatnej rozhodcovskej doložky. Následne, keď pôvodný remitent zistil, že cestou exekúcie na základe neplatných rozhodcovských rozsudkov sa výkonu práva nedomôže, indosoval zmenku na žalobcu v danej veci, čím zbavil žalovaného možnosti vznášať proti dotknutej zmenke kauzálne námietky. Tieto skutočnosti tak vzbudzujú dôvodné pochybnosti o skutočnom účele indosácie zmenky, ktorým podľa názoru súdu nedošlo k výkonu práva, ale práve naopak, k jeho zneužitiu. Vo všeobecnej rovine sa za zneužitie práva považuje situácia, kedy niekto vykonáva svoje subjektívne právo k neodôvodnenej újme niekoho iného alebo spoločnosti. V predmetnom prípade previedla spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. indosáciou vyplnenú "blankozmenku" na žalobcu, čím bol žalovaný zbavený možnosti vznášať proti dotknutej zmenke kauzálne námietky. Pritom pri zjednanom úroku 91,25% ročne zmenkovej sumy má práve vznášanie kauzálnych námietok pre žalovaného celkom zásadný význam. Z hľadiska práva tak konanie pôvodného remitenta a následne žalobcu vyvoláva paradoxnú situáciu, kedy určité chovanie je na strane jednej právom aprobované a na strane druhej sa s právom dostáva do rozporu. Záver, že určité chovanie je zároveň dovolené a nedovolené nemôže obstať, takže uznanie nedovolenosti zneužitia práva vyžaduje odstránenie zmieneného paradoxu. Jedná sa však o paradox len zdánlivý. Zo zásady *lex specialis derogat generali* v tomto prípade vyplýva, že zákaz zneužitia práva je silnejší, než dovolenie dané právom. Ak právna norma určité chovanie dovoľuje a iná ho za predpokladu, že je vo vyššie uvedenom zmysle zneužívané, zakazuje, je takéto chovanie v skutočnosti nie výkonom práva, ale protiprávnym úkonom, čím pojem zneužitie práva prestáva byť paradoxný (zrov. Knapp, V.: Teorie práva, C.H.Beck, Praha 1995, s. 184-185). Výkonu práva, ktorý je jeho zneužitím, tak súd nemôže poskytnúť ochranu, nakoľko by to bolo v rozpore nielen s § 3 Obč. zák. ale i čl. 46 Ústavy SR. Súd nemôže prihliadať vzniku takej "právnej" praxe, v ktorej dôsledku dochádza k využitiu, resp. zneužitiu zmenkových inštitútov v neprospech jednej zo zmluvných strán.

Súd zároveň poukazuje, že i v prípade, keby nedospel k záveru o neplatnosti úverovej zmluvy a následnej nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky, resp. k zneužitiu výkonu práva plnenie, ktorého sa žalobca domáha voči žalovanej, by nemohol priznať, nakoľko také rozhodnutie by navodilo stav, že žalovaná by na svoj úver poskytnutý vo výške 400 eur bola povinná uhradiť nielen neprimeranú zmenkovú sumu 904,13 eur (t.j. 226%) ale takisto pri úroku 0,25% denne zo sumy 904,13 eur by sa každým rokom táto suma neprimerane zvyšovala o 91,25% tejto sumy +o 6% tejto sumy. Vydanie takéhoto absolútne nespravodlivého rozhodnutia nie je v právnom štáte prípustné. Spravodlivosť musí byť v procese, ktorým súd interpretuje a aplikuje právo, vždy prítomná ako hodnotový činiteľ. Spravodlivosť je hodnotovým princípom, ktorý je spoločný všetkým demokratickým právnym poriadkom. Súdne rozhodnutie (a to nielen v prípadoch, kde vystupuje spotrebiteľ) musí byť nielen zákonné, ale predovšetkým spravodlivé. Úlohou súdu je práve rozpoznať skrze zákon spravodlivosť (nález Ústavného súdu ČR z 13.3.2013, sp.zn. IV. ÚS 1241/12, v ktorom vyslovil: „Nemožno tolerovať formalistický postup, ktorým sa za použitia sofistikovanej argumentácie odôvodňuje zrejma nespravodlivosť. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho môže a musí odchyliť, pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z princípov, ktoré majú svoj základ v ústavne konformnom právnom poriadku ako významovom celku. Povinnosť súdov vyhľadávať právo neznamena len vyhľadávať priame a výslovné pokyny v zákonomnom texte, ale tiež povinnosť zisťovať a formulovať, čo je konkrétnym právom aj tam, kde ide o interpretáciu abstraktných noriem a ústavných zásad“). Súd takisto poukazuje i na nález Ústavného súdu ČR I US 199/11, v ktorom o.i. ku kritériu zjavnej nespravodlivosti uvádza, že považuje za neakceptovateľné, aby se prípadnej súdnej ochrany dostávalo subjektom, ktoré evidentne poškodzujú práva svojich klientov. Ustanovenia zmlúv alebo zmluvných podmienok, ktoré sú formulárove predtlačené a neumožňujú jednoznačne slabšej strane ich modifikáciu, v sebe skýtajú možnosť vyvolania nepriaznivých následkov na strane klienta, kedy nebude dotknutá iba jeho sféra právna, ale hlavne sféra osobná. Postupy, kedy klientom sú vnucované zmluvné ujednania v podobe zabezpečenia blankozmenkou (v danom príp. čl. 14 VPPU), zmluvnou pokutou vo výške 30% alebo 45% dlžnej čiastky za omeškanie s platbou splátok(v danom prípade je napr. podľa čl.6 VPPU určená fixná zmluvná pokuta vo výške 312 eur bez ohľadu na to, že výška poskytnutého úveru je 400 eur), či zmluvnou pokutou vo výške 5-násobku dlžnej čiastky za hrubé porušenie zmluvy alebo podmienok, je nutné považovať za neprijateľné a uvedené ujednania označiť za neplatné pre jednoznačný rozpor s dobrými mravmi. Na tomto závere nemôže nič zmeniť ani to, že klient takého subjektu zmluvu podpísal a to dokonca ani v situácii, keby v zmluvných podmienkach bolo obsiahnuté ujednanie, že klientovi sa takto stanovenej zmluvnej pokuty alebo zabezpečenia

blankozmenkou nejaví za neprimerané či odporujúce dobrým mravom. Bežný klient úverovej spoločnosti totiž nemôže v prípade krátkodobého úveru dopredu očakávať, ba ani predpokladať, že celková splatená čiastka bude niekoľkonásobne prevyšovať požičanú sumu. Tento predpoklad nemožno ani spravodlivo požadovať. Z týchto dôvodov by na ochranu týchto veriteľov nemala byť poskytovaná súdna ochrana a to ani v exekučnom konaní, pretože ochrana takto nadobudnutých práv stojí celkom mimo účel civilného procesu, resp. mimo základný hodnotový rámec práva jako normatívneho systému.

Keďže sa v danom prípade jedná nielen o spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 a nasl. Obč. zák. ale i o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na ktorú dopadá i právna úprava zák. č. 258/2001 Z.z., súd sa záverom zaoberal navyše aj samotnou zmenkou (hoci právo na jej vyplnenie ani nevzniklo) a zistil, že predloženú zmenku veriteľ nemohol podľa § 4 ods. 6 z.č. 258/2001 Z.z. prijať. Čo sa týka času vyplnenia zmenky, remitent a žalovaná si v bode 14 VPPU dohodli, že remitent túto vyplní najskôr v deň, keď sa stane splatný celý dlh. „Zmenkový úrok“ uvedený na zmenke vo výške 0,25% denne sa má začať úročiť dňom, kedy sa stane splatný celý dlh (bod 14 VPPU). Na zmenke je za „zmenkovým úrokom“ 0,25% denne uvedený dátum 3.5.2010, preto súd podľa bodu 14 VPPU považuje tento dátum za deň, kedy sa stal splatný celý dlh. Keďže zo zmenky ani z obsahu spisu nie je zrejmé, kedy bola zmenka remitentom vyplnená, súd vychádza z toho, že aj keby remitent vyplnil zmenku najskôr dňa 3.5.2010, k tomu dňu by mohla byť vyplnená na zmenke zmenková suma max. 400 eur (nesplatená istina) a príslušenstvo max. vo výške 120 eur (30% zo sumy poskytnutého úveru), teda už v prvý deň, kedy bol remitent oprávnený zmenku vyplniť, mohla byť vyplnená max. na sumu 520 eur. Zmenka však bola vyplnená na sumu 904,13 eur teda v rozpore s § 4 ods. 6 z.č. 258/2001 Z.z. a preto veriteľ nebol oprávnený túto zmenku od dlžníka vôbec prijať.

Zároveň súd poukazuje, že i bez ohľadu na to, keby bola zmenková suma v čase vyplnenia zmenky vyplnená na sumu max. 520 eur (v danom prípade), veriteľ by nemohol podľa § 4 ods. 6 z.č. 258/2001 Z.z. v žiadnom prípade túto zmenku prijať z dôvodu vyznačenia astronomického úroku 0,25% denne. Uvedené ustanovenie zákona, ktoré stanovuje, že zmenková suma v čase vyplnenia je max. vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške max. 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru, nie je možné obísť tým, že veriteľ vyplní zmenkovú sumu tak, že táto s príslušenstvom tvorí max. 30% poskytnutého úveru, pričom zároveň prijme zmenku s takým príslušenstvom, ktoré je v demokratickom právnom štáte neakceptovateľné (tj. s úrokom 91,25% ročne). Európska komisia dokonca v jednom zo znepokojujúcich listov vláde Slovenskej republiky na margo tak vysokého úroku vyjadruje pochybnosti, že sotva by útvary komisie uverili tomu, že by bol niekto schopný považovať poplatky v takýchto rozmeroch za platné. Tak vysoký úrok znamená pre dlžníka takmer 100%-né navýšenie dlhu za jeden rok. Takéto konanie veriteľa preto nemožno považovať za konanie v súlade s § 4 ods. 6 z.č. 258/2001 Z.z. ale jednoznačne ide o konanie, ktorým sa snažil veriteľ obísť zákon a teda takúto zmenku nebol oprávnený prijať. Konanie, ktorým veriteľ prijal zmenku s takto vystaveným neuveriteľným úrokom nie je možné považovať za výkon práva, ktorý by nebol v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku a teda ktoré by malo požívať právnu ochranu. Keďže remitent vykonáva svoju činnosť prevažne poskytovaním spotrebiteľských úverov a to dlhodobo, musí mu byť zrejmé, že tak drobné úvery si berú sociálne slabší jednotlivci, u ktorých akékoľvek násobky dlhu spôsobované neprimeranými sankciami vážne zasahujú do rozpočtov takýchto ľudí. Skutočnosť, že remitent vybral aj pri úveroch poskytovaných sociálne slabším jedincom taký druh zmenky, pri ktorom je možné sumu navyšovať o ďalší úrok (teda vistazmenky) v spojení s výškou úroku 91,25% ročne a následným prijatím takejto zmenky v rozpore so zákonom, nasvedčuje tomu, že takéto konanie od počiatku vzniku záväzkového vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom nebolo vykonávané zo strany veriteľa v súlade so zásadami poctivého obchodného styku a teda nie je možné od súdu očakávať, že takémuto konaniu poskytne právnu ochranu.

Vzhľadom k tomu, že remitentovi nevzniklo právo zmenku prijať, nevzniklo mu z takejto zmenky ani právo na žiadne plnenie. Preto ani žalobca, ktorý nadobudol rubopisom zmenku, na ktorej vyplnenie právo nevzniklo a ktorá ani nemohla byť vôbec od dlžníka prijatá, sa nemôže na základe takejto zmenky s úspechom domáhať na dlžníkovi - žalovanej - žiadného plnenia a právnej ochrany.

Súd ďalej poukazuje na rozpor uvedeného zmenkového úroku 91,25% ročne so zákonom. Podľa čl. I § 48 ZZŠ je zákonom stanovená výška zmenkového úroku a to na 6% ročne. Pokiaľ mal oprávnený zo zmenky na myslí úrokovú doložku podľa čl. I § 5 ZZŠ, (ktorá je u vistazmeniek možná), muselo by to byť zo zmenky jednoznačne zrejmé, keďže zmenka ako cenný papier je prísne formálna a teda nemôže pripúšťať rôzne dohady/úvahy o tom, čo sa má daným údajom na zmenke na myslí. Preto ak uvedený úrok označil ako „zmenkový úrok“, jedná sa o zmenkový úrok upravený v čl. I § 48, ktorého výška je v rozpore so zákonom.

Pokiaľ by súd akceptoval uvedenie zmenkového úroku 0,25% denne ako úrokovú doložku podľa čl. I § 5, musel by skonštatovať neurčitosť toho údaj, keďže zo zmenky nevyplýva, z akej sumy sa má tento úrok počítať ani dokedy (pričom v žalobe žiada priznať tieto úroky do zaplatenia). Aj keď v zmenkovom zákone nie je výslovne uvedené dokedy je možné požadovať úroky vyplývajúce zo zmenky, výkladom ust. čl. I § 48 ZZŠ možno dôjsť k záveru, že úroky uvedené na zmenke (podľa čl. I § 5) je možné požadovať iba do splatnosti zmenky a od splatnosti pri nezaplatení zmenky, kedy pôvodný zmenkový záväzok je nahradený záväzkom postihným, potom je možné požadovať už zmenkové úroky uvedené v čl. I § 48 v zákonnej výške. Prijatím opačného názoru, teda že po splatnosti zmenky možno požadovať úroky uvedené na zmenkovej listine ako aj zmenkové úroky, by zmenky obsahujúce úrokovú doložku boli zcela bezdôvodne privilegované oproti ostatným zmenkám, pretože by oprávnený zo zmenky mohol žiadať viac, než umožňuje ust. čl. I § 48 (viď Rozsudok Vrchného soudu v Olomouci sp.zn. 4Cmo 214/2002). Záverom súd konštatuje, že vyššie uvedená obrana žalobcu poukázaním na rozhodnutie NS ČR sp.zn. 25 Cdo 1839/2000 z 22.8.2002, nie je relevantná a táto pred súdom neobstojí, keďže sa jedná o rozhodnutie vydané ešte pred vstupom Českej republiky do EÚ (t.j. pred 1.5.2004), teda keď ČR ešte nebola viazaná právom EÚ. Takisto súd poukazuje, že podľa § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p. súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd vykonal aj iné dôkazy ako navrhli účastníci (a to listinné dôkazy oboznámením s obsahom vyššie uvedenej zmluvy o úvere a všeobecných podmienok poskytnutia úveru), nakoľko ich vykonanie súd považoval za nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, aby bola zachovaná vhodná ochrana spotrebiteľa tak, ako to predpokladá a stanovuje únieové právo (keďže súd je povinný dodržiavať zásadu aplikačnej prednosti všetkých únieových noriem bez ohľadu na ich právnu silu pred akoukoľvek vnútroštátnou normou). Takisto súd poukazuje, že oznámením predbežného právneho posúdenia veci a vykonaním poučenia písomnou formou nevybočuje z režimu Nariadenia č. 861/2007 a to s poukazom na čl. 12 ods. 2 (v prípade potreby súd alebo tribunál informuje strany o procesnoprávných otázkach) a čl. 19 (pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie) tohto Nariadenia. Súd taktiež poukazuje, že nie je viazaný rozhodnutím Krajského súdu vydaným v inej právnej veci a keďže nezdiala názor vyjadrený v uznesení Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013, rozhodol z dôvodov uvedených v odôvodnení tohto rozhodnutia tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov súd dospel k jednoznačnému záveru, že žalobe žalobcu nie je možné vyhovieť a preto rozhodol tak, že žalobu v plnom rozsahu zamietol.

Pokiaľ ide o trovy konania, je nutné konštatovať, že žalovaná by mala podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 3 O.s.p. právo na účelne vynaložené trovy konania. Tieto jej však priznané neboli, nakoľko jej zo spisu žiadne trovy nevyplývajú. Vo vyjadrení k podanému odvolaniu síce vyčísluje trovy zastupovania vo výške 107,74 eur ako odmenu občianskej výpomoci. Túto jej však súd nepriznal, nakoľko ako zástupcu nemala zvoleného advokáta, ktorého výška odmeny sa odvíja od hodnoty uplatňovanej veci+režijný paušál, ale ako zástupcu splnomocnila fyzickú osobu, ktorej neprináleží náhrada za zastupovanie podľa vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Preto, keď žalovaná žiadne hotové výdavky (svoje či zástupcu) nevyčíslila ani nepreukázala a ani jej zo spisu nevyplývajú, súd jej náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Trenčín písomne v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (označenie súdu ktorému je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, podpis, dátum) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. (§ 42 ods. 3, 205 ods. 1 O.s.p.). Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť len tým, že

- sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov
- ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania
- účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený
- v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie
- sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný

- účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom
- rozhodol vylúčený sudca
- súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec, a preto nevykonal ďalšie navrhované dôkazy
- konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci
- súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhované dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností
- súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam
- doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (dôkazy sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu, dôkazmi má byť v konaní preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej
- odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods.4 O.s.p., účastník konania bez svojej viny nemohol dôkazy označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa
- rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods.2, § 205a ods.1, § 221 ods.1 Občianskeho súdneho poriadku)